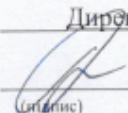

Міністерство освіти і науки України
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут економіки та менеджменту
назва інституту випускової кафедри

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІЕМ
(назва інституту)
 Сергій ПОБИГУН
(підпис) (Ім'я ПІРІЗВИЩЕ)

«29» 08 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

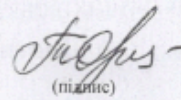
ФІНАНСИ
(назва навчальної дисципліни)

Освітній рівень	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>
Галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u>
Спеціальність	<u>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</u>
Освітня програма	<u>«Фінанси, банківська справа та страхування»</u>
Статус дисципліни	<u>обов'язкова</u>
Мова викладання	<u>українська</u>

2025 р.

Розробник(и):

Доцент кафедри фінансів,
обліку та оподаткування, к.е.н., доц.
(посада, назва кафедри, науковий ступінь, вчене звання)
tetiana.oryshchyn@nung.edu.ua

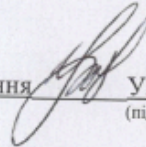

(підпис)

Тетяна Оришин
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено на засіданні кафедри фінансів, обліку та оподаткування
(назва кафедри)

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування
(назва кафедри)

Уляна АНДРУСІВ
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

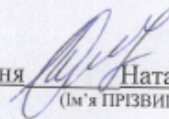
Узгоджено:

Завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування
(назва кафедри)

Уляна АНДРУСІВ
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Гарант ОПП Фінанси, банківська справа та страхування
(назва програми) (підпис)

Наталія КРИХІВСЬКА
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1 ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Мета і завдання дисципліни	Метою вивчення дисципліни є формування системи знань, необхідних бакалавру вищої кваліфікації в сфері фінансів; знайомство з категорією фінанси, їх економічною сутністю, набуття фахівцями компетенцій щодо формування базових знань з теорії фінансів, спеціальних знань і практичних навиків з питань організації фінансових відносин та засвоєння закономірностей їх функціонування на макро- і мікроекономічному рівнях, як теоретичної основи фінансової політики і розвитку фінансової системи. Основними завданнями дисципліни є ознайомлення студентів зі сферам та ланками фінансової системи, особливостями функціонування фінансового механізму для реалізації фінансової політики держави та її складових бюджетної та податкової політики, організаційними особливостями місцевих фінансів, фінансового та страхового ринків, теоретичними засадами фінансового менеджменту, фінансової безпеки, міжнародних фінансів, зокрема фінансів країн з розвинутою ринковою економікою та Європейського Союзу.
Посилання на розміщення дисципліни на навчальній платформі	Навчально-методичне забезпечення розміщено на сторінці кафедри фінансів, обліку та оподаткування за покликанням: https://nung.edu.ua/department/kafedra-finansiv-obliku-ta-opodatkuвання/521-opp-072-finansy-bankivska-sprava Дистанційний курс на навчальній платформі MOODLE: Модуль 1 – сертифікат ФН №000272 від 30.05.2024 https://dn.nung.edu.ua/course/view.php?id=382; Модуль 2 – сертифікат ФН №000273 від 30.05.2024 https://dn.nung.edu.ua/course/view.php?id=449
Попередні вимоги для вивчення дисципліни / пререквізити	<i>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Вступ до фаху», «Макроекономіка та мікроекономіка» та інших, достатніх для розуміння понятійного апарату</i>
Постреквізити	<i>Бюджетна система, Фінанси підприємств, Страхування</i>
Результати навчання	ПРН04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування. ПРН05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). ПРН07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПРН11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПРН14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

	ПРН19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
Компетентності	інтегральна: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності; загальні: ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК12. Здатність працювати автономно. Спеціальні (фахові): ФК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). ФК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку. ФК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.
Підсумковий контроль, форма	диференційований залік 3 семестр, іспит та курсова робота 4 семестр
Перелік соціальних, «м'яких» навичок (softskills)	навчальна дисципліна формує комунікаційні навички, навички логічного мислення, уміння швидко адаптуватися до нових умов, бажання вчитися та постійно розвиватися тощо.

2 ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1) щодо відвідування занять і поведінки на них

Згідно «Положення про організацію освітнього процесу в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу» (від 31.03.2022 р., наказ № 68) (https://docs.google.com/document/u/1/d/e/2PACX-1vQfAsqo4SgfOAC4CORnktD6cV8e_Drg1hQjAOslC9I_XLrMvCZw4gmGVYKAUTinjeSYCpze5Rc0P4ad/pub) відвідування здобувачами вищої освіти всіх аудиторних занять з пропонованої дисципліни за чинним протягом семестру розкладом є обов'язковим. Спізнення на зазначені заняття – не допускаються.

Здобувачі вищої освіти протягом аудиторного заняття: активно працюють над виконанням необхідного обсягу навчальної роботи; поведуть себе дисципліновано та сприяють підтримці належного санітарного стану в навчальних приміщеннях. Усі види робіт потрібно виконувати вчасно, для підтримання інтенсивного темпу курсу та ефективного засвоєння матеріалу. Пропущені лекційні заняття передбачають виконання додаткових видів робіт: підготовка презентації чи написання есе. Пропущені практичні заняття передбачають усну відповідь та тестовий контроль.

При відвідуванні занять в режимі відеоконференцій необхідно працювати із ввімкненими відеокамерами, приєднуватися до заняття з корпоративних акаунтів, найменування якого повинно містити прізвище та ім'я здобувача освіти.

2) щодо дотримання принципів академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти під час навчання в університеті зобов'язані неухильно виконувати «Положення про академічні доброчесність працівників та здобувачів вищої освіти Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу» (від 13.12.2019 р., наказ № 327 зі змінами внесеними згідно з наказом ректора від 05 квітня 2022 року № 73) (https://docs.google.com/document/u/1/d/e/2PACX-1vQdKO2-AhMnnm0rW-jiwpNiRWKdicYQcz3Gk2uPBXV1BwgCbHr0Kr_1NeQu_E-SDHQtyliqMZOPHZp1g/pub).

Не допускається порушення академічної доброчесності, зокрема неприпустимими є елементи плагіату в презентаціях та доповідях, списування під час виконання контрольних завдань (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв), фальсифікації та фабрикації в письмових роботах. Студенти повинні проявляти самостійність у виконанні поставлених завдань, коректності посилань на інформаційні джерела.

У випадку відхилення від дотримання принципів академічної доброчесності – реагування відбуватиметься відповідно до «Положення про академічні доброчесність працівників та здобувачів вищої освіти Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу»).

3) щодо оцінювання

Форма зарахування навчальної дисципліни відповідає вимогам навчального плану і враховує специфіку дисципліни, у тому числі поставлені цілі та результати навчання. Студентів інформується на першому занятті з даної дисципліни про правила зарахування навчальної дисципліни, у тому числі – форми та критерії оцінювання. Поточний контроль успішності студентів проводиться викладачем безпосередньо під час її вивчення на поточних заняттях згідно розкладу та відповідно до робочої програми. У процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота студента щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Оцінювання здобувачів вищої школи здійснюється згідно з Положення «Про систему поточного та підсумкового контролю результатів навчання здобувачів освіти» від 08.11.2024 року (<https://sal0.li/9ebaf53>).

До всіх студентів застосовуються єдині принципи, вимоги та критерії оцінювання. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: лекції – 40% семестрової оцінки, практичні роботи – 60 % семестрової оцінки.

Оцінювання знань студентів проводиться за результатами тематичних контролів та підсумкових контролів. Оцінювання лекційного (теоретичного) курсу проводиться у вигляді колоквиумів через форму опитування в Moodle. Оцінювання практичного курсу (практичні заняття) проводиться шляхом перевірки виконання поставлених практичних та індивідуальних завдань.

За умови виконання усіх видів робіт, передбачених навчальним планом та програмою і підтвердження опанування на певному рівні результатів навчання (отримано не менше 60 балів за шкалою ЄКТС), здобувач вищої освіти отримує залік.

До складання іспиту допускаються студенти, які виконали усі види робіт, завдань, передбачених на семестр з даної навчальної дисципліни, відвідали усі, передбачені даною програмою навчальної дисципліни навчальні заняття та набрали сумарно не менше 35 балів за шкалою ЄКТС. Пропуски занять без поважної причини відпрацьовуються студентом згідно розкладу консультацій, що подано на сайті кафедри (<https://nung.edu.ua/department/instytut-ekonomiky-ta-menedzhmentu/kafedra-finansiv-obliku-ta-o-podatkuvannya>). При оцінюванні надається перевага стандартизованим методам: тестуванню, структурованій письмовій роботі. За змістом оцінюється рівень сформованості умінь та навичок, що визначені в освітній програмі підготовки бакалавра спеціальності 072 та відображені у даній програмі.

У разі застосування дистанційної технології навчання поточний та семестровий контролі здійснюються згідно «Положення щодо організації поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій» від 22.10.2022р. наказ №262

(https://docs.google.com/document/u/1/d/e/2PACX-1vTA8xDAhVyCMLSvHWaS9lc6EBR8mO-hwz_DIjw6iRER_tVGd6nRCPQwVx7_jmBFQ/pub).

4) щодо кінцевих термінів (дедлайнів) та перескладання

Студент повинен протягом навчального семестру вчасно (до наступного заняття) виконувати всі завдання даної робочої програми. Умови допуску до перескладання модульного та підсумкового контролів, графік і форми перескладання регламентовані Положення про організацію освітнього процесу в ІФНТУНГ, зазначеному в пункті 1) цього розділу.

Екзамен –це форма підсумкової атестації засвоєння студентом (слухачем) теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр. Повторне складання екзамену дозволяється не більше двох разів з дисципліни – перший раз екзаменатору, призначеному завідувачем кафедри, другий – комісії, яка створюється директором інституту.

5) щодо визнання результатів навчання у неформальній освіті (у випадку наявності такої можливості)

Робочою програмою не передбачено визнання результатів навчання у неформальній освіті.

Уніфікована інформація

6) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до Положення про звернення здобувачів вищої освіти з питань, пов'язаних з освітнім процесом, затвердженого наказом ректора університету № 43 від 24.02.2020 року. Ознайомитись з документом можна за покликанням <https://salo.li/4e3C9Ef>.

7) щодо конфліктних ситуацій

Спілкування учасників освітнього процесу (викладачі, здобувачі) відбувається на засадах партнерських стосунків, взаємопідтримки, взаємоповаги, толерантності та поваги до особистості кожного, спрямованості на здобуття істинного знання. Вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до Положення про вирішення конфліктних ситуацій в ІФНТУНГ, затвердженого наказом ректора університету № 44 від 24.02.2020 року. Ознайомитись з документом можна за покликанням <https://salo.li/Bf3dee7>.

8) щодо опитування здобувачів

Після завершення курсу здобувачу надається можливість пройти опитування стосовно якості викладання дисципліни за покликанням <https://nung.edu.ua/department/yakist-osviti/04-anketuvannya>

9) щодо політики використання інструментів генеративного штучного інтелекту в навчальному процесі

Всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися базових принципів використання інструментів генеративного штучного інтелекту відповідно до Положення про загальні політики використання інструментів генеративного штучного інтелекту в навчальному процесі ІФНТУНГ, затвердженого наказом ректора університету від 15.03.2024 року № 82. Ознайомитись з документом можна за покликанням <https://salo.li/1E36Aae>

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Кількість навчальної дисципліни

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Фінанси» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Фінанси»

Найменування показників	Усього	Розподіл по семестрах	
		Семестр <u>3</u>	Семестр <u>4</u>
Кількість кредитів ECTS	10	4	6
Загальний обсяг часу, год.	300	120	180
Аудиторні заняття, год., у т.ч.:	120	54	66
– лекційні заняття	72	36	36
– практичні/семінарські заняття	48	18	30
– лабораторні заняття	-	-	-
Самостійна робота, год	180	66	114
Форма семестрового контролю (іспит, залік, захист КР, захист КП)	Диферен. залік 3 семестр, іспит, КР 4 семестр	Диференційовани й залік	Іспит, КР 4 семестр

3.2 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни «Фінанси» наведено в таблиці 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів* (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин	Література
М	Фінанси	72	
ЗМ1	Фінанси. Фінансова політика та податкова система	20	
Т 1.1	Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів. Предмет фінансової науки. Об'єктивна необхідність, сутність та особливості фінансів. Функції фінансів. Фінансові категорії. Фінансова система.	4	1-8
Т 1.2	Генезис і еволюція фінансів. Фінанси як економічна категорія. Історичний характер фінансів.	2	1-8
Т 1.3	Становлення та розвиток фінансової науки. Історичні передумови виникнення фінансової науки та її роль у суспільстві. Сутність та структура фінансової науки. Зміст системи фінансових наукових знань та інструментарій фінансової науки. Розвиток фінансової науки у XV-XIX ст. Світова фінансова наука у XX ст.. Розвиток фінансової науки у сучасний період	2	1-8
Т 1.4	Фінансове право і фінансова політика. Фінансова політика, її сутність, види і значення. Фінансовий механізм і його складові елементи. Поняття та система фінансового права.	6	1-8
Т 1.5	Податки. Податкова система. Сутність, характерні ознаки, необхідність та види податків. Податкова система і податкова політика України. Організація податкової роботи та діяльність державної податкової служби	6	1-8
ЗМ 2	Бюджетна система. Місцеві фінанси. Соціальні позабюджетні фонди	16	
Т 2.1	Бюджет. Бюджетна система. Соціально-економічна сутність, необхідність і призначення бюджету держави. Бюджетна політика і бюджетний механізм. Бюджетний устрій та бюджетна система. Економічна сутність і склад доходів бюджету. Видатки державного бюджету, їх сутність, склад і класифікація. Бюджетні права та бюджетна ініціатива. Бюджетний процес.	6	1-8
Т 2.2	Бюджетний дефіцит. Поняття стану бюджетного фонду та дефіциту бюджету. Соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту. Джерела фінансування дефіциту бюджету та їх класифікація. Методи обмеження та шляхи скорочення дефіциту бюджету.	2	1-8

T 2.3	Державний кредит. Економічна природа та роль державного кредиту. Форми державного кредиту та класифікація державних позик. Державний борг: сутність та соціально-економічні наслідки. Управління державним боргом.	2	1-8
T 2.4	Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання. Основні теорії місцевих фінансів. Сутність, функції та принципи організації місцевих фінансів. Місцеві фінансові інститути та їх характеристика. Роль місцевих фінансів в економічній системі держави. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання.	2	1-8
T 2.5	Соціальні позабюджетні фонди. Необхідність, зміст і роль соціальних позабюджетних фондів. Становлення та розвиток соціальних позабюджетних фондів. Загальна характеристика соціальних позабюджетних фондів. Вітчизняна практика функціонування соціальних позабюджетних фондів.	4	1-8
	Разом за 3 семестр	36	
ЗМ 3	Фінанси суб'єктів господарювання та домогосподарств. Страховий та фінансовий ринок.	20	
T 3.1	Фінанси суб'єктів господарювання. Поняття суб'єкта господарювання, ознаки його ідентифікації. Класифікація суб'єктів господарювання.. Основи організації фінансів суб'єктів підприємництва (підприємств) реального сектору економіки.. Основи організації фінансів суб'єктів підприємництва – фінансових установ. Фінанси організацій і установ, створених органами виконавчої влади. Фінанси некомерційних організацій – об'єднань громадян.. Фінансова діяльність підприємців – фізичних осіб.	6	1-8
T 3.2	Фінанси домогосподарств. Домогосподарство як інституційна економічна одиниця та суб'єкт фінансових відносин.. Теоретичні основи фінансів домогосподарств. Бюджет домогосподарства, його структура. Сукупні ресурси і сукупні витрати домогосподарства. Заощадження домогосподарств, їх класифікація, мотиви та чинники. Особисті фінанси, їх розвиток в умовах ринку..	6	1-8
T 3.3	Страховання. Страховий ринок. Об'єктивна необхідність і сутність страхового захисту. Страхові фонди як джерело забезпечення страхового захисту. Економічна природа і сутність страхування. Функції і принципи страхування. Класифікація страхування за видами і формами. Поняття страхового ринку, його	2	1-8

	структура та розвиток в Україні. Державне регулювання у сфері страхування. Державний нагляд за страховою діяльністю.		
Т 3.4	Фінансовий ринок. Фінансовий ринок в системі економічних відносин. Сегментація фінансового ринку. Ринок цінних паперів. Характеристика інструментів фінансового ринку. Суб'єкти фінансового ринку. Фінансові посередники: класифікація і функціональне призначення.	4	1-8
Т 3.5	Фінансовий менеджмент. Сутність фінансового менеджменту. Фінансові рішення, їх розробка, прийняття та реалізація. Мета й основні завдання фінансового менеджменту. Стратегія і тактика фінансового менеджменту. Принципи і функції фінансового менеджменту, їх характеристика. Механізм фінансового менеджменту, його сутність та складові.	2	1-8
ЗМ 4	Міжнародні фінанси. Фінансова безпека держави. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою.	16	
Т 4.1	Міжнародні фінанси. Сутність та функціональне призначення міжнародних фінансів. Міжнародний ринковий механізм перерозподілу. Міжнародний неринковий перерозподіл фінансових ресурсів	4	1-8
Т 4.2	Фінансова безпека держави. Економічна система як багаторівнева система: поняття та базові елементи. Фінансова безпека: сутність і місце в системі економічної безпеки. Механізм та системи забезпечення фінансової безпеки держави.	4	1-8
Т 4.3	Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою. Еволюція та сучасні риси фінансових систем країн з розвинутою ринковою економікою. Фінансова система Сполучених Штатів Америки. Фінансова система Федеративної Республіки Німеччини. Фінансова система Великої Британії. Фінансова система Франції. Фінансова система Японії. Загальна характеристика фінансів Скандинавських країн.	4	1-8
Т 4.4	Фінанси Європейського Союзу. Етапи економічної інтеграції в Європі. Фінансова політика у контексті поглиблення європейської інтеграції. Валютно-фінансова конвергенція та особливості організації фінансів Європейського Союзу. Бюджет Європейського Союзу. Бюджетна стратегія і бюджетний процес. Гармонізація та уніфікація податкової політики в межах Європейського Союзу. Валютна інтеграція. Спільна валютна політика та запровадження євро. Основні інституції ЄС та їх роль у формуванні	4	1-8

	єдиної фінансової політики.		
	Разом за 4 семестр	36	
	Разом за 3,4 семестри:	72	

3.3 Практичні (семінарські) заняття

Теми практичних занять дисципліни «Фінанси» наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми практичних та семінарських занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять	Обсяг годин	Література
М1	Фінанси	18	
ЗМ 1	Фінанси. Фінансова політика та податкова система	10	
Т 1.1	Предмет фінансової науки як пізнання функції фінансів		
С 1.1.1	Сутність та функції фінансів	1	1-8
С 1.1.2	Фінансова система	1	1-8
Т 1.2	Генезис і еволюція фінансів		
С 1.2	Генезис категорії фінансів. Етапи еволюції фінансів	1	1-8
Т 1.3	Становлення та розвиток фінансової науки		
С 1.3	Історичні етапи розвитку фінансової науки та її роль у суспільстві	1	1-8
Т 1.4	Фінансове право і фінансова політика		
С 1.4.1	Правове регулювання фінансової діяльності держави	1	1-8
С 1.4.2	Фінансова політика та фінансовий механізм	1	1-8
Т 1.5	Податки. Податкова система		
С 1.5.1	Економічна сутність і функції податків	1	1-8
С 1.5.2	Податкова система і податкова політика держави. Класифікація податків	2	1-8
П 1.5.3	Характеристика основних податків податкової системи України	1	1-8
ЗМ 2	Бюджетна система. Місцеві фінанси. Соціальні позабюджетні фонди	8	
Т 2.1	Бюджет. Бюджетна система		
С 2.1.1	Бюджетна система та принципи її побудови	2	1-8
С 2.1.2	Бюджетні доходи та видатки	1	1-8
Т 2.2	Бюджетний дефіцит		
С 2.2	Соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту	1	1-8
Т 2.3	Державний кредит		
С 2.3.1	Сутність, види і форми державного кредиту	1	1-8
С 2.3.2	Державний борг	1	1-8
Т 2.4	Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання		
П 2.4	Місцеві бюджети, їх доходи і видатки	1	1-8
Т 2.5	Соціальні позабюджетні фонди		
С 2.5	Необхідність та характеристика загальнодержавних позабюджетних фондів	1	1-8
	Разом за 3 семестр	18	
ЗМ 3	Фінанси суб'єктів господарювання та домогосподарств. Страховий та фінансовий ринок.	16	
Т 3.1	Фінанси суб'єктів господарювання		
С 3.1.1	Сутність, функції та основи організації фінансів підприємств	2	1-8
П 3.1.2	Фінансові ресурси підприємств. Прибуток підприємства	1	1-8
Т 3.2	Фінанси домогосподарств		
С 3.2.1	Сутність і склад фінансів домогосподарств	2	1-8
П 3.2.2	Структура доходів і видатків домогосподарств України	1	1-8
Т 3.3	Страховання. Страховий ринок		
С 3.3.1	Сутність та галузі страхування. Страховий ринок	2	1-8
П 3.3.2	Вторинний страховий ринок. Доходи та витрати страховика	1	1-8

Т 3.4	Фінансовий ринок		
С 3.4.1	Сутність, функції та суб'єкти фінансового ринку	2	1-8
С 3.4.2	Структура фінансового ринку. Ринок цінних паперів	2	1-8
Т 3.5	Фінансовий менеджмент		
С 3.5.1	Сутність, функції та політика фінансового менеджменту	2	1-8
П 3.5.2	Управління беззбитковістю діяльності підприємства та його активами	1	1-8
ЗМ 4	Міжнародні фінанси. Фінансова безпека держави. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою	14	
Т 4.1	Міжнародні фінанси		
С 4.1.1	Сутність та функції міжнародних фінансів. Міжнародний фінансовий ринок	2	1-8
П 4.1.2	Фінанси міжнародних організацій та інституцій	1	1-8
Т 4.2	Фінансова безпека держави		
С 4.2.1	Фінансова безпека держави в системі економічної безпеки	2	1-8
С 4.2.2	Сутність складових фінансової безпеки на сучасному етапі	1	1-8
Т 4.3	Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою		
С 4.3.1	Основні аспекти фінансових систем США та Японії	2	1-8
С 4.3.2	Основні положення фінансових систем європейських країн	2	1-8
Т 4.4	Фінанси Європейського Союзу		
С 4.4.1	Бюджетна, податкова і валютна політики Європейського Союзу	2	1-8
С 4.4.2	Перспективи розвитку фінансової системи Європейського Союзу	2	1-8
	Разом за 4 семестр	30	
	Разом за 3, 4 семестри:	48	

3.4. Лабораторні заняття

Лабораторні заняття не передбачені.

3.5. Завдання для самостійної роботи здобувача

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення наведено у таблиці 4 згідно П.2.2.3 Порядку розроблення та затвердження робочих програм

<https://nung.edu.ua/departament/navchalnyy-viddil/04-normatyvno-pravova-baza-universytetu>

Таблиця 4 – Види самостійної роботи

Найменування видів самостійної роботи	Обсяг годин
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	20
Підготовка до практичних занять та поточних контрольних заходів	20
Підготовка презентації та доповіді на узгоджену тему	5
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	21

Найменування видів самостійної роботи	Обсяг годин
Разом за 3 семестр	66
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	13
Підготовка до практичних занять та поточних контрольних заходів	13
Підготовка презентації та доповіді на узгоджену тему	5
Виконання курсової роботи	30
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	23
Підготовка та складання екзамену	30
Разом за 4 семестр	114
Разом за 3,4 семестри	180

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 5.

Таблиця 5 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифр М1	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем та питань для самостійної роботи здобувача Фінанси	Обсяг годин	Література
		44	
ЗМ 1	Фінанси. Фінансова політика та податкова система	11	
Т 1.1	Предмет фінансової науки як пізнання функції фінансів 1. Суспільне призначення фінансового контролю як форми реалізації контрольної функції фінансів. 2. Взаємозв'язок і відмінності фінансів з іншими економічними категоріями у процесі вартісного розподілу. 3. Фінансові резерви: призначення, класифікація, методи формування.	2	1-8
Т 1.2	Генезис і еволюція фінансів 1. Основні закономірності розвитку фінансів в Україні. 2. Періодизація та етапи розвитку фінансової науки. 3. Сучасне фінансове становище України. 4. Фінанси як економічна категорія.	2	1-8
Т 1.3	Становлення та розвиток фінансової науки 1. Історичні передумови виникнення фінансової науки. 2. Характеристика складових елементів системи наукових фінансових знань. 3. Методи наукових досліджень, що використовується фінансовою наукою. 4. Особливості розвитку фінансової науки на різних історичних етапах.	2	1-8
Т 1.4	Фінансове право і фінансова політика 1. Принципи організації державних фінансів. 2. Взаємозв'язок фінансової системи і фінансової політики держави. 3. Взаємодія фінансового механізму з фінансовою політикою.	2	1-8

	4. Стратегічне і оперативне фінансове планування. 5. Форми і методи фінансового контролю.		
Т 1.5	Податки. Податкова система 1. Соціальне призначення податків. 2. Прямі і непрямі податки та проблеми їх співвідношення. 3. Організація податкового менеджменту в Україні. 4. Податкова політика в умовах проведення ринкових реформ.	3	1-8
ЗМ 2	Бюджетна система. Місцеві фінанси. Соціальні позабюджетні фонди	10	
Т 2.1	Бюджет. Бюджетна система Розрахункова робота №1 „Доходи і видатки державного бюджету України” 1 Поняття бюджетного механізму і його складові елементи. 2. Склад закріплених і регульованих доходів на поточний рік. 3. Суть, призначення, методи формування бюджетних резервів. 4. Бюджетний кодекс України, його роль у регулюванні бюджетних відносин. 5. Бюджетне регулювання, його форми і роль у бюджетному процесі.	2	1-8
Т 2.2	Бюджетний дефіцит 1. Показники оцінки стану бюджету. 2. Причини виникнення бюджетного дефіциту. Соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту. 3. Переваги та недоліки класичних концептуальних підходів до збалансування державного бюджету. 4. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.	2	1-8
Т 2.3	Державний кредит 1. Необхідність та основні функції державного кредиту. 2. Види та форми державного кредиту. 3. Сутність та складові державного боргу. 4. Правові норми регулювання величини державного боргу України. 5. Основні методи управління державним боргом.	2	1-8
Т 2.4	Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання 1. Основні форми місцевих бюджетів в Україні. 2. Основні нормо-правові документи, що регламентують місцеві фінанси в Україні. 3. Роль місцевих бюджетів в системі місцевого фінансування. 4. Взаємозв'язок бюджетного федералізму, бюджетні децентралізації і фінансові вирівнювання.	2	1-8
Т 2.5	Соціальні позабюджетні фонди 1. Особливості формування цільових фондів у структурі державних і місцевих бюджетів. 2. Джерела формування доходів бюджетів соціальних позабюджетних фондів. 3. Характеристика видаткової частини бюджету соціального позабюджетного фонду. 4. Характеристика управління соціальними позабюджетними фондами.	2	1-8
	Разом за 3 семестр	21	
ЗМ 3	Фінанси суб'єктів господарювання та домогосподарств. Страховий та фінансовий ринок.	12	
Т 3.1	Фінанси суб'єктів господарювання 1. Фінанси підприємств як основа фінансів суспільства. 2. Кошторисне фінансування бюджетних установ.	3	1-8

	3. Система показників прибутку та методики їх розрахунку за чинною системою фінансового обліку.		
Т 3.2	Фінанси домогосподарств 1. Економічна сутність та роль фінансів домогосподарств у соціально-економічному розвитку суспільства. 2. Основні функції фінансів домогосподарств. 3. Класифікація доходів та видатків домогосподарств. 4. Заощадження домогосподарств та інвестиції на фінансовому ринку. 5. Організовані та неорганізовані заощадження населення.	2	1-8
Т 3.3	Страховання. Страховий ринок 1. Історія виникнення та розвитку страхування. 2. Принципи страхування та їх характеристика. 3. Реалізація страхових продуктів і укладання договорів страхування. 4. Роль посередників на страховому ринку України. 5. Права і обов'язки сторін за договором страхування.	2	1-8
Т 3.4	Фінансовий ринок 1. Класифікація фінансових ринків. Їх структура, суб'єкти та інструменти. 2. Фінансові посередники на фінансовому ринку. 3. Комісійна і комерційна діяльність на фондовій біржі. 4. Суть, види, призначення приватизаційних цінних паперів.	2	1-8
Т 3.5	Фінансовий менеджмент 1. Особливості фінансового менеджменту, пов'язані з формою власності й сферою здійснення бізнесу 2. Об'єкт, мета та завдання фінансового менеджменту. 3. Стратегія й тактика фінансового менеджменту. 4. Функції, прийоми та механізм фінансового менеджменту.	3	1-8
ЗМ 4	Міжнародні фінанси. Фінансова безпека держави. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою.	11	
Т 4.1	Міжнародні фінанси 1. Правове регулювання валютно-фінансової діяльності в Україні. 2. Міжнародний фінансовий ринок і його сутність. 3. Методика встановлення валютного курсу в Україні. 4. Організація і порядок роботи біржового валютного ринку. 5. Фінанси міжнародних організацій та інституцій.	3	1-8
Т 4.2	Фінансова безпека держави 1. Правові регламентування економічної безпеки в Україні. 2. Структура фінансової безпеки та її складові. 3. Класифікація загроз економічній безпеці. 4. Індикатори оцінки стану фінансової безпеки України. 5. Механізм забезпечення фінансової безпеки держави.	3	1-8
Т 4.3	Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою 1. Сучасна фінансова система США, ФРН, Франції. 2. Характеристика сучасних фінансів Скандинавських країн. 3. Сучасні фінанси у Великій Британії. 4. Проблеми державних фінансів в Японії в контексті кризових явищ 90-х років та сучасності. 5. Особливості державних фінансів Швеції, Норвегії та Фінляндії.	3	1-8
Т 4.4	Фінанси Європейського Союзу 1. Етапи економічної інтеграції Європейського Союзу. 2. Фінансові передумови створення Європейського Союзу. 3. Переваги та недоліки економічної інтеграції в ЄС.	2	1-8

	4. Особливості організації фінансів в ЄС. 5. Уніфікація та гармонізація податкових систем країн ЄС.		
	Разом за 4 семестр	23	
	Разом за 3, 4 семестри	44	

Контроль за опрацюванням тем, винесених на самостійне навчання, входить до поточного оцінювання за відповідними змістовними модулями.

3.6. Курсовий проєкт/робота

Вивчення дисципліни передбачає написання та захист курсової роботи. Тематика та зміст курсової роботи, що виконується студентами, визначаються завданням на курсове проєктування. Тематика курсового проєктування сприяє формуванню у студентів компетентностей та результатів навчання, наведених у розділі 1 робочої програми.

Курсова робота виконується згідно вимог, зазначених у методичних вказівках (https://search.library.nung.edu.ua/DocDescription?doc_id=472388).

4 НАВЧАЛЬНО – МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна література

1. Фінанси : підруч. / за ред. д.е.н., проф. А. І. Крисоватого. Тернопіль : Університетська думка, 2024. 632 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/51033/1/FinansuPD_4.pdf
2. Першко Л.О., Ріппа М.Б. Фінанси: навч. посібник. Київ.: ПВНЗ «ІЕЕП», 2019. 388 с. URL: <https://ieep.org.ua/wp-content/uploads/lib/finance.pdf>

4.2 Додаткова література

3. Фінанси [Текст] : навч. посібник / Є. М. Богатирьова, Л. А. Васютинська, Т. І. Велисар [et al.]. Харків : ПромАрт, 2018. 262 с. URL: https://search.library.nung.edu.ua/DocDescription?doc_id=470521
4. Фінанси : підруч. / Юхименко П.І., Бойко С. В., Голубка С.М. та ін. ; за наук. ред. П.І. Юхименка, С.В. Бойко. К.: Центр учбової літератури, 2018. 416 с. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/5676/1/Finansy.pdf>
5. Стойко О.Я., Дема Д.І. Фінанси: підручн. / О.Я. Стойко, Д.І. Дема; за ред. О.Я. Стойка. К.: Алерта, 2017. 406 с. URL: http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/9224/1/Finansu_2017_406.pdf
6. Оришин, Т. М. Фінанси: навч. посіб. / Т. М. Оришин. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2018. 322 с. URL: https://search.library.nung.edu.ua/DocDescription?doc_id=451607
7. Фінанси: Підручник / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. 2-ге вид. перероб. і доповн. К.: Знання, 2012. 687 с. <https://salo.li/d3B7CB0>
8. Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні) [підручник] / за ред. В.О. Онищенко / Онищенко В.О., Бережна А.Ю., Птащенко Л.О., Чичкало-Кондрацька І.Б. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 600 с. URL: http://lib.khnu.km.ua/fond/NOV/new11_2016/453746.pdf
9. Оришин Т.М. Фінанси: методичні вказівки до виконання курсових робіт. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2022. 110 с. https://search.library.nung.edu.ua/DocDescription?doc_id=472388
10. Оришин, Т. (2022). Трансформація фінансового механізму в умовах декарбонізації національної економіки. The Second Special Humanitarian Issue of Ukrainian Scientists. European Scientific e-Journal, 3 (18), 57-66. Ostrava: Tuculart Edition. DOI: 10.47451/ecn2022-04-06 : <http://tuculart.eu/ftpgetfile.php?id=327>

11. Орищин Т.М. Сучасні підходи до оптимізації оподаткування підприємств. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія : «Економіка і управління». Том 31(70), №3. 2020. С. 83-86. <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-3-49>

12. Орищин Т.М. Напрями оптимізації податкового навантаження підприємств в контексті податкового планування. Економіка та суспільство. 2021. № 25. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/314> DOI: [10.32782/2524-0072/2021-25-82](https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-82)

13. Орищин Т.М., Ольшанецький О.В. Фінанси домогосподарств, як особлива сфера фінансової системи країни. <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/06/SCIENTIFIC-RESEARCH-IN-THE-MODERN-WORLD-28-30.06.23.pdf>

14. Орищин Т.М. Заощадження домогосподарств в економіці сталого розвитку: чинники інвестиційної поведінки.: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/07/SCIENCE-AND-TECHNOLOGY-PROBLEMS-PROSPECTS-AND-INNOVATIONS-6-8.07.23.pdf>.

15. Орищин Т.М. Фінансовий стан домогосподарств в економіці сталого розвитку: світовий та вітчизняний досвід. <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/07/MODERN-PROBLEMS-OF-SCIENCE-EDUCATION-AND-SOCIETY-17-19.07.2023.pdf>

4.3 Інформаційні ресурси в Інтернеті

16. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

17. Аудиторська палата України. URL: <http://www.apu.com.ua>.

18. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

19. Державна аудиторська служба України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>.

20. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

21. Державна служба фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua/index.php?lang=uk>.

22. Державна фіскальна служба України. URL: <http://sfs.gov.ua>.

23. Кабінет Міністрів України . URL: <http://www.kmu.gov.ua>.

24. Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>.

25. Міністерство закордонних справ України . URL: <http://www.mfa.gov.ua>.

26. Міністерство соціальної політики України. URL: <http://www.mlsp.gov.ua>.

27. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.

28. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>.

29. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://nfp.gov.ua>.

30. Національний банк України. URL: Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.

31. Пенсійний фонд України. URL: Режим доступу : <http://www.pfu.gov.ua>.

32. Рахункова палата України. URL: <http://www.acrada.gov.ua/control/main/uk/index>.

5 ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни відповідно до наказу №150 від 24.06.2021р. (додаток №2) використовуються такі форми і методи навчання й оцінювання, що наведені в таблиці 6 (<https://nung.edu.ua/departament/navchalnyy-viddil/04-normatyvno-pravova-baza-universytetu>), а саме:

Таблиця 6 – Забезпечення програмних результатів навчання відповідними формами та методами

Шифр програмного результату навчання	Методи навчання (МН)	Форми і методи оцінювання (МФО)
ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування. ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.	МН 1 - словесні методи (МН 1.1 – лекція, МН 1.2 – розповідь – пояснення, МН 1.3 – бесіда); МН 2 - наочні методи (МН 2.4 - комп'ютерні і мультимедійні методи); МН 3 - практичні методи (МН 3.1 – вправи, МН 3.4 - практичні роботи); МН 7 – аналітичний метод; МН 10 - метод узагальнення; МН 15 - проблемно-пошуковий метод; МН 17 – дослідницький метод; МН 18 - методи самостійної роботи вдома; МН 19 - робота під керівництвом викладача; МН 20 - інтерактивні методи (МН 20.2 - дискусія, диспут, МН 20.3 - мозковий штурм, МН 20.7 - бесіда-діалог)	МФО 1- іспит, МФО 3 - диференційований залік, МФО 4 - поточний контроль, МФО 5 - усний контроль, МФО 6 - письмовий контроль, МФО 8 - тестовий контроль

6 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання знань студентів проводиться за результатами комплексних контролів за двома змістовими модулями 3М1 і 3М2 в 3 семестрі та за двома змістовими модулями 3М3 і 3М4 в 4 семестрі. Модульний контроль за кожним змістовим модулем передбачає контроль теоретичних знань і практичних навиків. Схему нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблицях 7.1 та 7.2.

Таблиця 7.1 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни «Фінанси» в 3 семестрі

Види робіт, що контролюються	Максимальна

	кількість балів
МФО 8 - тестовий контроль засвоєння теоретичних знань модуля М1іМ2	40
Контроль засвоєння практичних навиків модулів М1 та М2,, в т.ч.:	60
МФО 4 - поточний контроль по Т1.1	4
МФО 5 - усний контроль по Т 1.2	4
МФО 6 - письмовий контроль по Т 1.3	4
МФО 4 - поточний контроль по Т.1. 4	5
МФО 5 - усний контроль по Т.1.5	5
МФО 6 - письмовий контроль по Т.2.1	5
МФО 4 - поточний контроль по Т.2.2	5
МФО 5 - усний контроль по Т.2.3	4
МФО 6 - письмовий контроль по Т.2.4	4
МФО5 – усний контроль по Т.2.5	5
Контроль виконання індивідуальної роботи	15
2 семестр – МФО 3 - диференційований залік	100

Таблиця 7.2 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни «Фінанси» в 4 семестрі

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
МФО 8 - тестовий контроль засвоєння теоретичних знань модуля М3 і М4	40
Контроль засвоєння практичних навиків модуля М3 та М4, в т.ч.:	60
МФО 4 - поточний контроль по Т.3.1	5
МФО 5 - усний контроль по Т 3.2	5
МФО 6 - письмовий контроль по Т 3.3	5
МФО 4 - поточний контроль по Т 3.4	5
МФО 5 - усний контроль по Т 3.5	5
МФО 6 - письмовий контроль по Т.4.1	5
МФО 4 - поточний контроль по Т 4.2	5
МФО 5 - усний контроль по Т 4.3	5
МФО 6 - письмовий контроль по Т 4.4	5
Контроль виконання індивідуальної роботи	15
3 семестр – МФО 1 - іспит	100

Підсумкове оцінювання знань студентів в межах залікового кредиту по дисципліні здійснюється за рейтинговою системою оцінки при здачі заліку у 3 семестрі та за рейтинговою системою оцінки та екзаменаційною оцінкою в 4 семестрі.

Іспитова оцінка (МФО 1) з дисципліни виставляється студенту відповідно до наказів ректора про проведення семестрового контролю та кваліфікаційної атестації (<https://nung.edu.ua/departament/navchalnyy-viddil/04-normatyvno-pravova-baza-universytetu>) згідно чинної шкали оцінювання.

Таблиця 8 - Рівні навчальних досягнень

Рівні навчальних досягнень	Відсоток балу за виконання завдань	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка

		Здобувач вищої освіти	
Відмінний	90...100	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для вирішення поставлених перед ним завдань
Достатній	75...89	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні недоліки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільний	60...74	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
Незадовільний	менше 60	має фрагментарні знання (менше половини) у незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача

Результати навчання з дисципліни оцінюються за 100-бальною шкалою (від 1 до 100) з переведенням в оцінку за традиційною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» відповідно до шкали, наведеної в таблиці 9).

Таблиця 9 - Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7 ЗАСОБИ НАВЧАННЯ

Для проведення лекцій та практичних занять при очному навчанні необхідними є обладнання для мультимедійних презентацій: мультимедійний проектор, екран проекційний, ноутбук, доступ до інтернету.

У разі проведення занять он-лайн необхідними є персональні комп'ютери у викладача та студентів з камерами та мікрофонами для візуалізації презентацій та ідентифікації осіб . Заняття проводяться з використанням платформи Google Meet, розширено використовуються: електронна пошта, telegram, ресурси науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ.

Інформаційне забезпечення навчального процесу - платформа дистанційного навчання MOODLE. Дисципліна сертифікована у Центрі дистанційного навчання. Модуль 1 – сертифікат ФН №000272 від 30.05.2024 <https://dn.nung.edu.ua/course/view.php?id=382>; Модуль 2 – сертифікат ФН №000273 від 30.05.2024 <https://dn.nung.edu.ua/course/view.php?id=449>

Додаток 1

Дуальна освіта передбачає забезпечення програмних вимог та фахових компетенцій:

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ФК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.